

14. Вендеровская Р.Б., Сорока-Росинский В.Н. Проблемы русской национальной школы // Педагогика. - 1996. - № 22. - С. 77.
15. Оссовский Е.Г. Педагогическая наука в Российском зарубежье: истоки и ориентиры // Педагогика. - 1997. - №4. - С 88-94.
16. Крупская Н.К. Избранные педагогические сочинения. - М.: Просвещение, 1965. - С. 155-163.
17. Степанов П.В., Григорьев Д.М. Формирование мультикультурной позиции личности: предпосылки, основания, условия // Воспитательная работа в школе. -2003. - №3. - С. 12.
18. Макбрайд У. Глобализация и межкультурный диалог // Вопросы философии. - 2003. - №1. - С. 4.
19. Наушбаева С.У. Проблема поликультурного образования в американской педагогике (анализ концепции Д. Бенкса) // Педагогика. - 1993. - №1. - С. 44.
20. Макаев В.В., Малькова З.А., Супрунова Л.Л. Поликультурное образование - актуальная проблема современной школы // Педагогика. - 1999. - № 24. -С. 9-10.
21. Матис В.И. Проблема национальной школы в поликультурном обществе. - Барнаул: Изд-во БГПУ, 1997. - С. 75.

УДК 371.132

Павленко Н.С.

ГУМАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ВИЩОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК УМОВА СУБ'ЄКТНОГО СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ

У статті розглянути умови гуманізації навчально - виховного процесу, який сприяє розвитку особистості та суб'єктному становленню студентів вищих технічних закладів.

Одним із напрямів реалізації Державної Національної програми "Освіта", є гуманізація, що полягає в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності, у найповнішому розкритті її здібностей та задоволенні різноманітних освітніх потреб.

Принцип гуманізму – це один із фундаментальних принципів на яких базується національне виховання як цілісна система. Принцип гуманізму утверджує високе суспільне визнання людини, її гідності, цінностей як особистості, право на свободу і вияв своїх здібностей гармонізацію відносин між людиною і суспільством, людиною і природою. У навчальному процесі впровадження цього принципу передбачає перехід від монологу викладача до його діалогу зі студентом або учнем, рівноправне доброзичливе спілкування всіх його учасників, максимальне врахування можливостей і природних задатків учня, визнання його гідності, створення умов для самопізнання й самореалізації кожного індивіда. [4, с.3].

Метою даної статті є вивчення аспектів гуманізації, що сприяють суб'єктному становленню студентів.

Гуманізм передовсім означає людяність, любов до людей, високий рівень психологічної терпимості, м'якість у людських відносинах, пошану до особи та її гідності. Поняття гуманізму оформлюється як система ціннісних орієнтацій, в центрі яких лежить визнання людини як вищої цінності. [5, с.117-119]. За такого трактування гуманізм набуває значення суспільного ідеалу. Людина розглядається як вища мета суспільного розвитку, в процесі якого забезпечується створення необхідних умов для повної реалізації всіх її потенцій, досягнення гармонії в соціально-економічній і духовній сфері життя (М.Бахтін).

З позиції гуманізму мета виховання полягає в тому, щоб кожен студент став повноцінним суб'єктом діяльності, пізнання і спілкування, тобто вільною самодіяльною істотою, відповідальною за все, що відбувається в навчально – виховному процесі.

Змістовою стороною реалізації принципів гуманізму у навчально - виховному процесі є вияв загальнолюдських цінностей. Загальнолюдські цінності - це цінності,

значущі не для якогось вузького кола людей, а те, що має значення для всього людства. Особливості їх вираження залежать від особливостей культурно-історичного розвитку країни.

Гуманістичний підхід диктує, щоб як головна мета навчально-виховного процесу розглядалось усвідомлення передумов самореалізації особистості. Це означає дати студентам технічного університету «той базисний духовний компонент, що визначає суть внутрішнього світу людини, спрямованість, що втілюється у світогляді, переконаннях, знаннях, уміннях, навичках, у відносинах, у діяльності та спілкуванні» (Б. Ліхачев).

Розглядаючи гуманізацію навчально - виховного процесу, можна сказати, що це цілеспрямована взаємодія учителя й учня, викладача й студента, що цей процес запроваджує передумови для самореалізації.

Є. Калитівський розглядає умови суб'єктного становлення студентів в контексті гуманізації через призму професійної самосвідомості, у вигляді трьох підструктур:

- когнітивна підструктура забезпечує усвідомлення себе особою у якості належної певній системі професійної діяльності, тобто створення власного уявлення про себе в різних професійних ситуаціях – складається стійка " Я-концепція" спеціаліста, що надає або не надає цьому почуттю професійної гідності;

- афективна підструктура розкривається в емоційно насиченому оцінюванні власних здібностей (минулих і майбутніх досягнень);

- поведінкова підструктура реалізується у цілеспрямованих діях, спрямованих на досягнення професійних інтересів. Ці інтереси можуть визначатися як середовищем, так і самим суб'єктом.

І. Бех подає систему загальних і вікових закономірностей яку можна розглядати як основу гуманізації виховання:

- соціальний генезис духовності особистості вимагає спрямованого, наукового обґрунтованого керування цим процесом;

- адекватним методом стає спілкування викладача і студента як особистості;

- одні й ті ж конкретні виховні засади мають різне значення залежно від їх включеності в загальну систему виховання;

- неможливо бути вільним, не будучи самостійним;

- здатність правильно реагувати на емоції і почуття інших людей полягає в умінні співпереживати;

- щоб зрозуміти іншу людину потрібно відчувати інтерес до її особистості.

Тому принципи виховного процесу – це загальні початкові положення, в яких виражені основні вимоги до змісту, методів, організації виховного процесу. Існувало і існує багато систем виховання, але готових рецептів не існує, тому кожен викладач повинен розуміти кожного студента. Це означає дати студенту технічного вузу той головний елемент, який визначає суть внутрішнього світу : спрямованість, переконання, знання, уміння, навички, відносини. Враховуючи аналіз теоретичних і практичних аспектів дослідження проблеми, а також практичний досвід, ми пропонуємо наступні форми організації навчально-виховного середовища, яке сприятиме реалізації гуманістичного процесу.

На базі теоретичного матеріалу та програми, яка розроблена І. Дроздовою, нами розроблена програма вивчення української мови для студентів технічного вузу "Я і світ української мови". Програма включає два ступеня в організації навчально-виховного процесу: перший ступінь – «Світ культури української мови», другий ступінь – " Я і середовище українського професійного мовлення".

Перший ступінь: формування вмінь і навичок аудіювання та говоріння – вільного спілкування на загальнопобутовому рівні, а також читання та письма; формування вмінь перекладати та працювати зі словником; удосконалення та систематизація граматичних знань з української мови; збагачення мовлення науковою лексикою.

Другий ступінь: підвищення загальнофаховий мовної компетенції; вироблення

вмінь передавати інформацію у формі анотації, реферату, рецензії; формування вміння складати ділові папери різної спеціалізації. Ці напрямки, на нашу думку, сприятимуть студентам краще вивчити та зрозуміти українську мову, тому під час навчання викладачі повинні не тільки викладати матеріал, а й донести до кожного студента ціннісні орієнтації, життєві плани, мотиви, інтереси, а також це допоможе студентам краще розуміти рідну мову, поважати і цінувати своє минуле, традиції які створювались протягом багатьох століть. З цією метою ми проводимо " круглі столи ", конференції, виховні години, бесіди, або під час практичних занять виконувати вправи та творчі завдання, які сприятимуть виховному процесу.

Зважаючи на принципи гуманізму можна сказати, що кінцева мета навчально – виховного процесу – це коли кожен студент повноважений суб'єкт, який має право на самореалізацію.

Гуманізацію навчально - виховного процесу варто розуміти як перехід особистісне - орієнтованої педагогіки, що додає абсолютне значення особистій волі і діяльності тих, кого навчають.

Гуманізацію навчально - виховного процесу можна визначити як систему наукових теорій, що затверджує студента в ролі активного, свідомого, рівноправного учасника навчально- виховного процесу, що розвивається. Отже, гуманізація виховного процесу спрямована на створення таких форм, і методів навчання, які забезпечують ефективне розкриття індивідуальності студента – його пізнавальних процесів, власних якостей, а мета виховання полягає в тому, щоб кожен вихованець став особистістю, яка вміє висловлювати свої думки і самореалізуватися у наш час.

Література

1. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. Т. 2 – К., 1976.
2. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Посібник для вчителів. – Луганськ: Навчальна книга, 2004. – 84 с.
3. Державна національна програма "Освіта: Україна 21 століття". – К., 1991.
4. Ловянова І.В. "Ідеї гуманізму в науці і освіті: історія та сучасні технології"
5. Бахтін М. Г. "Гуманізм як принцип виховання сучасної молоді" / Вища освіта України № 1. 2007 ст. 117-119.
6. Бех І.Д. Особистісно-запропоноване виховання: шляхи реалізації / Рідна школа, 1999.– №12. с.13-16.

УДК 378.14

Путіловська Н.Б.

МІСЦЕ ВІЛЬНОГО ЧАСУ У ВСЕБІЧНОМУ РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ

У статті розглядається категорія вільного часу, яка будучи складовою частиною образу життя людей, вільний час детермінується під його впливом, змінюється кількісно і якісно, наповнюючись новим змістом на всіх етапах розвитку суспільства.

Категорія вільного часу була й залишається об'єктом глибокого вивчення філософів, економістів, соціологів, психологів, педагогів.

Будучи складовою частиною образу життя людей, вільний час детермінується під його впливом, змінюється кількісно і якісно, наповнюючись новим змістом на всіх етапах розвитку суспільства. Структура, зміст вільного часу прямо пов'язані зі своєю протилежністю - робочим, учбовим часом, тому що час не має абсолютного значення поза трудової, поза учбової діяльності. Звідси соціальні цінності, придбанні у вільний час, в побуті, людина вносить в виробничу сферу, учбову і навпаки; продуктивність використання вільного часу залежить від рівня розвитку соціально-культурної інфраструктури, від того, чи забезпечує вона людині можливість реалізувати свої інтереси, захоплення, розвивати творчі сили; використання вільного часу характеризується відношенням особи в цілому до життя.